

Na Jafské ulici

Zastrě svůj meč tam, kam patří. Každý, kdo sahá po meči, mečem zabhyne. (Mt 26,52)

Míjíme autobusovou zastávku na Jafské ulici v Jeruzalémě naproti Nové bráně Starého města. Před několika lety – jak říká průvodce – tu palestinský sebevražedný atentátník odpálil v autobusu nálož a při explozi zemřelo na dvacet lidí. Město má více takových míst. Nejsou ale vůbec označena a smrt nevinných obětí se tu nijak nepřipomíná. Přesto jsou tato tragická místa v paměti obyvatel Svatého města dobře uchována. Památníčky a pamětní desky připomínající jednotlivé útoky palestinských teroristů by byly vnímány nepřitelem jako pocta teroristickým sebevrahům, které Palestinci a jejich rodiny považují za mučedníky. Jaké jsou perspektivy východisek z této temnoty násilí a krutosti?

Hovořím se Samirem Chalílem Samirem, jezuitou arabského původu a skvělým odborníkem na křesťansko-muslimský dialog. Samir říká, že palestinský terorismus čerpá zásadně ze dvou zdrojů: jedním je palestinsko-židovský konflikt, druhým a mnohem závažnějším je vážná krize islámu samého. Všichni autoři píšící na toto téma zdůrazňují, že radikální větve islámu není s to integrovat současnost, kterou Západ učinil obecnou hodnotou lidstva: osobní svobodu, důstojnost lidského jedince, rovnost muže a ženy, demokratický způsob vládnutí, oddělení náboženství od politiky. Odpovědí na tuto bezradnost je – podle jezuitova názoru – pokus vést se Západem totální válku.

Samir Chalíl Samir dále zdůrazňuje, že je zapotřebí jasně odlišovat islám jakožto náboženství od islamismu, což je radikální křídlo islámu. Islamismus se snaží vnutit celému světu muslimský svetonázor a eliminovat všechno, co jím není, bez ohledu na různorodost kultur a náboženského vyznání jednotlivých národů. Západ se ve vztahu k islámu musí dožadovat spravedlivého partnerství a rovného přístupu ke všem národům. Nelze používat dvojího metru:

jednoho pro muslimy a jiného pro křesťany, židy, hinduisty a vyznavače všech ostatních náboženství. Ve jménu politické korektnosti a špatně chápaného „svatého míru“ Západ nesmí upustit od požadavku respektování lidské důstojnosti a úcty k člověku, jež byla vypracována pod vlivem evangelia, jak říká Samir. Pochlebování některých západních intelektuálů islamismu (je třeba odlišovat islamismus od islámu) je projevem slabosti a strachu. Připomíná pochlebování stalinskému režimu ve třicátých letech minulého století. Západní civilizace prožívá vlastní krizi, která se projevuje především v náboženském a mravním relativismu. Pokud si Západ se svými křesťanskými kořeny hlouběji neuvědomí vlastní identitu, hrozí mu dlouhé období barbarství. *Věřím v možnost bratrství mezi křesťany a muslimy, vyznává arabský jezuita, a proto bojují proti islamismu, ale vyhledávají dialog s islámem.*

Józef Augustin – Jeruzalémské meditace

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Průvodce životem – Matouš (Luxpress)

Květná neděle – cyklus A

17. dubna 2011

¹Když se Ježíš a jeho učedníci přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal dva učedníky napřed ²a řekl jim: „Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. ³A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: „Pán je potřebuje a hned je pošle nazpátek.“

⁴To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka: ⁵„Řekněte siónské dceři: Hle, tvůj král k tobě přichází pokorný, sedí na oslu, na oslátku, mláděti soumara.“ ⁶Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. ⁷Přivedli oslici a oslátko, prostřeli na oslátko své pláště a on se na pláště posadil. ⁸Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu, jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu. ⁹Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly: „Hosana Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“

¹⁰Jakmile vjel do Jeruzaléma, vzrušení zachvátilo celé město a lidé se ptali: „Kdo je to?“ ¹¹Ze zástupu jim odpovídali: „To je ten prorok, Ježíš z galilejského Nazareta.“

Mt 21,1-11

Úvod k meditaci

S Ježíšovým vstupem do Jeruzaléma vstupujeme do pašijového týdne. Na samém počátku těchto událostí vidíme obraz Ježíše – pokorného i vítězného krále, který vjíždí do svatého města Jeruzaléma. Tímto dává Matouš jednu ze základních charakteristických stanovisek k Ježíšovu utrpení: Ježíš je Pánem nad těmito událostmi, a i když podstupuje utrpení, zachovává si totožnost Pána a Syna Davidova – Mesiáše. S jakými starostmi, bolestmi, ale i radostmi a nadějami vstupují do letošního Svatého týdne? Věřím, že to všechno může nabyt nového významu a nové hodnoty skrze vykoupení Ježíšovo? Jak chci prožít tento týden?

Výklad biblického textu

Kontext: Liturgie dnes předkládá k evangeliu (pašije z cyklu A) ještě další evangelní úryvek při úvodním průvodu s ratolestmi: Ježíšův vjezd do Jeruzaléma. Symbol oslátko naznačuje Ježíšův přístup i následující události: neukazuje se nám jako obávaný vládce, před kterým by měl člověk strach, ale přichází tiše, pokorně, bez okázalosti.

1. čtení:

Iz 50,4-7

2. čtení:

Flp 2,6-11

Evangelium:

Mt 21,1-11

Srovnání:

Mk 11,1-11

Lk 19,28-40

J 12,12-19

Za 14,14

Gn 49,11

Iz 62,11

Za 9,9

2Kr 9,13

Žl 118,25-26

Mt 21,15

Mt 23,39

Tento přístup je nejzjevnější při Ježíšově oběti na kříži o několik dní později. Hrůza, kterou Bohu často připisují různá náboženství i ateismus, je zrušena zjevením Ježíše, *tichého a pokorného srdcem* (Mt 11,29).

¹**přišli k Betfage:** Betfage znamená *dům fíku*. Byla to malá osada ležící východně od Jeruzaléma. Ježíš o několik veršů dále o fíkovníku hovoří (Mt 21,19-20). V Betfage se poutníci očišťovali před vstupem do svatého města Jeruzaléma. Ježíš spojuje svůj slavný příchod do Jeruzaléma s tímto místem očišťování, což může naznačit, že on nás očišťuje od všech našich nezralých a neplodných očekávání.

u Olivové hory: Je to svah na východ od Jeruzaléma, odkud podle starozákonních proroctví Pán přijde k svému vítězství: *V onen den stanou jeho nohy na hoře Olivové, ležící na východ od Jeruzaléma: Pak mě zavedl k bráně směřující na východ, a hle, od východu přicházela sláva Boha Izraele. Zvuk jeho příchodu byl jako zvuk mnohých vod a země zářila jeho slávou. Vidění, které jsem nyní uviděl, se podobalo vidění, které jsem viděl, když přišel zničit město, a také tomu vidění, které jsem viděl u průplavu Kebaru. I padl jsem na tvář. Hospodinova sláva vstoupila do domu branou s průčelím na východ* (Ez 43,1-4). *Olivová hora se rozpoltila vpůli od východu na západ velmi širokým údolím. Polovina hory uhne k severu a polovina k jihu* (Zach 14,4).

²**naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko:** Matouš píše o oslici s oslátkem, zatímco v ostatních evangeliích je zmíněno pouze oslátko. Jde o jednu a tutéž událost, ovšem Matouš píše pro židy, a proto věnuje pozornost proroctví, které zapsal prorok Zachariáš (9,9). Ten píše o oslici a oslátku. Ukazuje, jak Ježíš svými činy naplňoval slova tohoto proroka, a tak dokazuje jeho mesiášství. Vjezdem do Jeruzaléma na oslátku Ježíš potvrdil, že je král a Mesiáš, zároveň tím dal najevo svou pokoru.

⁸**Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu:** Toto je jedno z mála míst v evangeliích, kdy lidé poznali Ježíšovu slávu. Ježíš tuto královskou poctu přijímá. Netrvalo však dlouho a nestálý dav se podvolil politickému tlaku a volal *ukřížuj*. Tuto událost si dnes křesťanský svět připomíná vždy týden před Velikonocemi, kdy slaví Květnou neděli.

jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu: Odkazuje se tu na žalm, který je následně i citován: *Hospodin je Bůh, dává nám světlo. Slavte svátek ratolestí, k rohům oltáře se ubírejte* (Žl 118,27). Toto slavnostní užití palmových ratolestí se obvykle hodilo spíše ke *svátku stánků* či k *chanuce* než k Velikonocům. Proto má zde neobvyklý význam a ukazuje na Ježíšovu mesiášskou identitu.

Další texty v týdnu

Po: Iz 42,1-7; Jan 12,1-11

Út: Iz 49,1-6; Jan 13,21-33.36-38

St: Iz 50,4-9a; Mt 26,14-25

Čt: Ex 12,1-8.11-14;
1 Kor 11,23-26; Jan 13,1-15

Pá: Iz 52,13-53,12;
Žid 4,14-16; 5,7-9; Jan 18,1-19,42

So: Řím 6,3-11; Mt 28,1-10

⁹**Hosana synu Davidovu:** Řecký přepis hebrejského slova *hóšia-ná* znamená do slova *prosím, zachraň*, ale zde má spíše význam vzdání nejvyšší pocty než volání o pomoc.

K tématu

Ježíš vjíždí do svého města Jeruzaléma. To není minulost, to je přítomnost. Prostřednictvím své církve vjíždí na dnešní Květnou neděli do všech měst a obcí světa. Typickým směrem pohybu církve není *odcházet*, nýbrž *vcházet*. *Jděte do celého světa*, říká Pán, nikoli však: *Odejděte z celého světa ven*.

Kristus, který vjíždí do Jeruzaléma, nám ukazuje, že církev má plnit své poslání – totiž hlásat Boží království – ve všech společenských uspořádáních a systémech; že má mít své stanoviště ve všech metropolích a všech vesnicích, aby mohla být obhájkyň Boha před člověkem a obhájkyň člověka před Bohem. Nést všeobecné poselství do každého dílčího prostoru, to je poslání, jež nám ukazuje dnešní Květná neděle.

Po *Hosana* následuje *Ukřížuj ho*. *Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali* – Tak zní negativní bilance Janova evangelia, které ale hned pozitivně dodává: *Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi*. Hebrejské děti s palmovými ratolestmi v rukou, poskakující v ulicích Jeruzaléma okolo Spasitele světa, jsou našimi duchovními předky. Víra nám dává moc stát se Božími dětmi, a to nejen v kostele, ale i na ulici, nejen v neděli, ale i ve všední den. Nikoli jen ve Svatém týdnu, nýbrž ve všech týdnech během roku. Přijetí Pána ve víře nás zplnomocňuje k vyznání Krista: *Požehanej, který přichází ve jménu Páně!*

Při našem vyznání Krista a oslavě Boha nejsme odkázáni na chválu ze strany veřejnosti. Plnou moc jsme k tomu dostali tím, že jsme přijali Krista. *Všem, kdo ho přijali, dal moc, stát se Božími dětmi*. Autentické vyznání Krista a oslava Boha se nedají nějak zorganizovat, nýbrž jsou plodem duchovního zplnomocnění.

Pánu se dostane přijetí v tom městě, kde se dodržují jeho přikázání. *Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání* (Jan 14,15). Dodržování jeho přikázání je prostorem, v němž Kristus cítí, že je přijímán a brán vážně, a je také prostorem, v němž člověk podřizuje svůj osobní a veřejný život Kristovým požadavkům. Kde člověk dostává dar bázně Boží, tam z něj padají pouta strachu před lidmi. Ztrácí obavy ze ztroskotání svého života a z toho, jak jej bude – tiše či hlasitě – hodnotit veřejné mínění.

Spolu s Kristem jsme dnes znovu vjeli do jeho města, do tohoto města. Proto si činíme nárok na toto město jako na místo našeho vyznání Krista – soukromého i veřejného – a podřizujeme se tím nárokům Pána: *Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání*. Tento den zahrnuje výzvu k obnově tváře našeho života a profilu tohoto města. Květná neděle je tedy stále vysoce aktuální.

Joachim Meisner – *Ze smrti do života*